

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 31Dz/19/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200174
Dátum vydania rozhodnutia: 21. septembra 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200174.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a JUDr. Mariána Fečíka, v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenému JUDr. I. V., súdnemu exekútorovi, so sídlom Exekútorského úradu v B. C., pre závažné disciplinárne previnenia podľa § 220 ods. 1, veta prvá, § 220 ods. 2, veta prvá Exekučného poriadku, (navrhovateľ: Minister spravodlivosti Slovenskej republiky) v konaní o námietke zaujatosti vo vzťahu k osobe navrhovateľa vznesenej sudkyňou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Kristínou Babiakovou v konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/11/2022, takto

r o z h o d o l :

Mgr. Kristína Babiaková sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky nie je vylúčená podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárneho súdneho poriadku) z vykonávania úkonov v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/11/2022.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Disciplinárne konanie vo veciach sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov upravuje zákon č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „disciplinárny súdny poriadok“) s účinnosťou od 1. decembra 2021.

2. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky podal návrh na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. I. V., súdnemu exekútorovi, so sídlom Exekútorského úradu v B. C., za skutky opísané v bode I./ II./ návrhu na začatie disciplinárneho konania, ktorými zavinene porušil v bode I./ svoju povinnosť uvedenú v ustanovení § 61b ods. 1 Exekútorského poriadku (zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov) a v bode II./ porušil svoju povinnosť podľa § 202 ods. 1 Exekučného poriadku, čím sa dopustil závažných disciplinárnych previnení podľa § 220 ods. 1, veta prvá, § 220 ods. 2, veta prvá Exekučného poriadku, a preto navrhoval, aby

disciplinárny senát po vykonaní dokazovania vyniesol rozhodnutie, ktorým uzná disciplinárne obvineného za vinného zo spáchania závažných disciplinárnych previnení podľa § 220 ods. 1, veta prvá, § 220 ods. 2, veta prvá Exekučného poriadku a uloží mu disciplinárne opatrenie v zmysle § 221 ods. 2, písm. b/ Exekučného poriadku v účinnom znení a to peňažnú pokutu vo výške 3000,-eur.

3. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako disciplinárny súd koná v disciplinárnej veci uvedenej v záhlaví. V súlade s § 46 ods. 1 a 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (disciplinárny súdny poriadok) bol tento návrh pridelený senátu 33D.

4. Členka senátu 33D, sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Kristína Babiaková v disciplinárnom konaní proti disciplinárne obvinenému JUDr. I. V., pre závažné disciplinárne previnenia podľa § podľa § 220 ods. 1, veta prvá, § 220 ods. 2, veta prvá Exekučného poriadku, začatom na základe návrhu navrhovateľa Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky vedenom na NSS SR pod sp. zn. 33D/11/2022, oznámila okolnosti a skutočnosti, ktoré môžu zakladať dôvod jej zaujatosti ako sudkyne disciplinárneho senátu k osobe navrhovateľa. Vo svojom oznámení uviedla, že navrhovateľa pozná od strednej školy, obaja pochádzajú z jedného mesta, stretávajú sa 2-3 krát ročne, pričom počas letných, jarných a vianočných prázdnin trávia v rámci rodín spolu čas pri voľnočasových aktivitách z dôvodu susedstva víkendového domu rodičov sudkyne s domom navrhovateľa. Sudkyňa označila vzťah s navrhovateľom za intenzívnejšieho charakteru. Tvrdila, že ich vzťah teda presahuje rámec formálneho vzťahu, avšak zo subjektívneho hľadiska sa necíti byť v predmetnej veci zaujatá, keďže subjektívne má za to, že tento vzťah jej nebráni konať a rozhodovať v príslušnej veci objektívne a nestrane. Ďalej uviedla, že prihladnuc na objektívne hľadisko poukazuje na to, že v predmetnej disciplinárnej veci je navrhovateľom minister spravodlivosti, ktorý v konaní nevystupuje ako fyzická osoba, ale ako vrcholný reprezentant ústredného orgánu štátnej správy na úseku justície. Jeho postavenie ako navrhovateľa v disciplinárnom konaní nie je autonómne, ale inštitucionálne prepojené na funkciu, ktorú vykonáva, resp. zastáva. V danej súvislosti upriamila pozornosť na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (uznesenie sp. zn. III. ÚS 308/2004). Názor ústavného súdu vyslovený v označenom rozhodnutí považovala za kľúčový v danej veci, keďže účastníkom disciplinárneho konania nie je osobne JUDr. Viliam Karas, PhD. a prípadná zmena v osobe ministra spravodlivosti kedykoľvek v budúcnosti bude viesť k zmene subjektu oprávneného konať aj vo veci disciplinárne obvineného a to bez potreby realizácie akéhokoľvek osobitného procesného úkonu zo strany disciplinárneho senátu, ktorý vo veci konaná. Navyše v predmetnej veci JUDr. Viliam Karas, PhD. vstúpil do úradu ministra až po podaní disciplinárneho návrhu, teda sám neinicioval toto disciplinárne konanie. Mala za to, že teda ani z objektívneho hľadiska vylúčenie jej osoby z dôvodu vzťahu k zástupcovi účastníka konania nepovažuje za dôvodné. Záverom uviedla, že s úctou k teórii zdania pri posudzovaní zaujatosti sudcu považuje za dôležité jej intenzívnejší osobný vzťah k osobe zastávajúcej úrad ministra oznámiť a požiadať príslušné senáty o posúdenie, či v tejto veci sú alebo nie sú dôvody, ktoré zakladajú pochybnosti o jej zaujatosti a teda dôvody na vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania sp. zn. 33D/11/2022.

II.

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku posúdil oznámenie Mgr. Kristíny Babiakovej, členky senátu 33D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, o okolnostiach a skutočnostiach, ktoré by mohli zakladať dôvod jej zaujatosti, ako sudkyne disciplinárneho senátu, k osobe navrhovateľa, vo vzťahu k jej pomeru k účastníkom konania a ich zástupcom, ako aj vo vzťahu k veci.

6. Podľa § 24 ods. 1, 2 disciplinárneho súdneho poriadku ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietat' ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

7. O námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo príseďiaceho o ich zaujatosti rozhodne trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

8. Podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodnutiach súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

9. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo príseďiaci sudca (ďalej len „príseďiaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

10. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovaných právnych normách je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedenej právnej úpravy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade preukazného vzťahu sudcu, napr. charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci).

11. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

12. Otázkou zaujatosti sudcu v prejednávanej veci sa už vo svojej judikatúre viackrát zaoberal nielen Ústavný súd Slovenskej republiky, (napr. sp. zn. III. ÚS 47/05, III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97, III. ÚS 16/00) ale aj vo svojich doterajších rozhodnutiach Najvyšší správny súd, v ktorých konštatoval, že vylúčenie sudcu je výnimkou z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. V danej súvislosti senát Najvyššieho správneho súdu upriamuje pozornosť na svoje predchádzajúce rozhodnutie - uznesenie sp. zn. 31Dz/10/2022 zo dňa 21. júna 2022, v ktorom v

bode 14 konštatoval: „I keď disciplinárny súdny poriadok obdobne Trestný poriadok v citovanej právnej úprave spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [vid'. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu, ako aj prísediaceho predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať.“

13. V danej súvislosti najvyšší správny súd upriamuje pozornosť tiež na to, že sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranné, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok. (§ 2 ods. 1 a 2 zákona o sudcoch). Práve osobitný vzťah sudcu k štátu musí sudcovi umožniť konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj v disciplinárnych veciach. K tomuto postojú čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie.

14. Vo svetle uvedeného senát Najvyššieho správneho súdu SR posudzoval okolnosti a skutočnosti Mgr. Kristíny Babiakovej, členky senátu 33D Najvyššieho správneho súdu SR, tvrdené v oznámení, ktoré by mohli podmieniť jej nestrannosť alebo zaujatosť v predmetnom disciplinárnom konaní. Dospel k záveru, že ňou v oznámení tvrdené skutočnosti a okolnosti neboli spôsobilé spochybniť jej nestrannosť alebo zaujatosť v úkonoch v predmetnom disciplinárnom konaní.

15. V posudzovanej veci síce sudkyňa uvádza, že vzťah s navrhovateľom je intenzívnejší z dôvodu, že sa s ním dlhodobo pozná a stretávajú sa v rámci rodín v súčasnosti najmä pri voľnočasových aktivitách v dôsledku susediacich nehnuteľností, bez označenia konkrétnych okolností preukazujúcich intenzitu vzťahu sudkyne k osobe ministra. ňou tvrdené skutočnosti je súčasne potrebné posudzovať v kontexte jej vyhlásenia, že subjektívne nepocituje vo vzťahu k navrhovateľovi zaujatosť. Z uvedeného je možné vyvodiť záver, že zo strany sudkyne nie je preukázaná taká intenzita vzťahu s navrhovateľom, ktorá by podmienovala objektívnu skutočnosť spochybňujúcu nezaujatosť sudkyne Mgr. Kristíny Babiakovej tak, aby bola vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v predmetnej disciplinárnej veci. Sudkyňa vo svojom oznámení neuvádza, že medzi ňou a navrhovateľom by bol bližší vzťah. Vo svojom oznámení predmetný vzťah neoznačila ani za kamarátsky a ani priateľský.

16. Najvyšší správny súd nepovažoval za dôležitú skutočnosť, že navrhovateľ sám návrh nepodával a podanie neinicioval a do postavenia navrhovateľa sa dostal z titulu vymenovania do funkcie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, keďže je možné pripustiť, že aj vzťah sudcu k navrhovateľovi v postavení funkcionára, teda nie súkromnej fyzickej osoby, bude takej intenzity, že môže vzniknúť

pochybnosť o nezaujatosti takéhoto sudcu, to však musí vyplývať z konkrétnych objektívnych skutkových okolností. To však nie je v danom prípade, keď sudkyňa sa výslovne vyjadrila, že vo veci sa necíti byť zaujatá, ako aj že jej vzťah s navrhovateľom jej nebráni konať vo veci objektívne a nestranne. Najvyšší správny súd opätovne pripomína, že každé jedno vylúčenie je zásahom do ústavného práva na zákonného sudcu. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby pomer medzi sudkyňou a navrhovateľom viedol k obave o nestranné rozhodovanie sudkyne. S ohľadom na prezentovaný postoj sudkyňi vo svojom oznámení však k takejto obave neprichádza, nakoľko samotná sudkyňa nemá žiadne pochybnosti o tom, že v predmetnom konaní, aj napriek zmene osoby navrhovateľa, je nezaujatá.

17. Vzhľadom k uvedenému Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 4 a § 24 ods. 2 Disciplinárneho súdneho poriadku v spojení s § 32 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol tak, že členka disciplinárneho senátu 33D Najvyššieho správneho súdu SR Mgr. Kristína Babiaková, nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/11/2022.

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.